

**การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน
และการป้องกันการทุจริตประพฤตินิยมชอบ**

โดย

นายปฐมพงศ์ พักเขียว

ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานพะเยา

ความหมาย : ผลประโยชน์ทับซ้อน

(Conflicts of Interest)

■ ความหมาย คือ ผลประโยชน์ส่วนบุคคล กับ
ผลประโยชน์ส่วนรวม ขัดกัน

■ **เจ้าหน้าที่ของรัฐ**

มีหน้าที่จัดทำบริการสาธารณะ

เจ้าหน้าที่

จึงต้องไม่มีผลประโยชน์ส่วนตัวเข้ามาเกี่ยวข้อง

และรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม การปฏิบัติหน้าที่ของ

ความหมาย : การทุจริตและประพฤติมิชอบ

- ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่
- ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามิได้ตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น
- ใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่
- เพื่อแสวงหาประโยชน์มิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง: การทุจริตและประพฤติมิชอบ

ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 147 : ผู้ใดเป็นเจ้าของงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด เบียดบังทรัพย์สินนั้นของตน หรือเป็นของผู้อื่นโดยทุจริต หรือโดยทุจริตยอมให้ผู้อื่นเอาทรัพย์สินนั้นเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

มาตรา 152 : ผู้ใดเป็นเจ้าของงาน มีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการใด เข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น เนื่องด้วยกิจการนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

มาตรา 157 : ผู้ใดเป็นเจ้าของงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง: การทุจริตและประพฤติมิชอบ

พ.ร.บ.ระเบียบ

ข้าราชการพลเรือน

พ.ศ. 2551

มาตรา 85 : การกระทำผิดวินัยในลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นความผิดวินัย
อย่างร้ายแรง

(1) ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ
เพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละ
เว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต

ฯลฯ

ฯลฯ

(6) กระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่
หนักกว่าโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือให้รับโทษที่หนัก
กว่าโทษจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท
หรือความผิดลหุโทษ

ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน และผลประโยชน์ส่วนรวม

“Conflict of Interests (COI)”

หมายถึง สถานการณ์ หรือการกระทำที่บุคคลไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง ข้าราชการ พนักงานบริษัท ผู้บริหาร มีผลประโยชน์ส่วนตน มากจนมีผลต่อการตัดสินใจ หรือการปฏิบัติหน้าที่ใน ตำแหน่งหน้าที่ที่บุคคลนั้นรับผิดชอบอยู่ส่งผลกระทบต่อ ประโยชน์ของส่วนรวม

ปัจจัยที่ทำให้เกิดความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วน ตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

- บุคคลดำรงตำแหน่งของรัฐที่ต้องรับผิดชอบต่อประชาชน
สาธารณะ
- เกิดภาวะผลประโยชน์ส่วนตนเข้ามาแทรกแซงการตัดสินใจหรือ
การใช้ดุลยพินิจ
- เกิดการตัดสินใจเพื่อประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม

จุดอ่อนของสังคมไทย

1. เป็นสังคมอุปถัมภ์
2. ไม่เคร่งครัดต่อกฎหมาย
3. มีความอ่อนแอทางคุณธรรมและจริยธรรม
4. ยึดประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าประโยชน์สาธารณะ
5. เคารพยำเกรง คนรวยคนมีอำนาจ มากกว่าความดี

.....

รูปแบบต่างๆ ไปของการทุจริตและประพฤติมิชอบ

1. รับสินบน
2. คอร์รัปชันเชิงนโยบาย
3. ผลประโยชน์ทับซ้อน
4. การยกยอการทรัพย์สินของรัฐ
5. เื่อประโยชน์แก่ตัวเอง พรรคพวก หรือพี่น้อง
6. จัดทำโครงการที่ได้ผลประโยชน์ตอบแทนไม่คุ้มค่าเงินที่ลงทุนไป.

สาเหตุการทุจริต

มูลเหตุสำคัญของกา^รทุจริต

- (1) เจ้าหน้าที่ขาดคุณธรรมและไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ
- (2) ขาดกลไกในการลงโทษและการบังคับใช้กฎหมาย
- (3) เจ้าหน้าที่ได้รับค่าตอบแทนต่ำไม่สัมพันธ์กับหน้าที่รับผิดชอบ
- (4) สภาพการทำงานเปิดโอกาส ให้อำนาจต่อการกระทำทุจริต กระบวนการปฏิบัติงานมีช่องโหว่

มาตรการป้องกันทุจริต เรียกรับสินบน และผลประโยชน์ทับซ้อน ที่มีอยู่

ข้อ 1 : มาตรการป้องกันการทุจริตในกระบวนการเบิกจ่ายตามสิทธิสวัสดิการการศึกษา พยาบาลข้าราชการ เช่น ระบบตรวจสอบสิทธิบุคคล ระบบตรวจสอบการใช้สิทธิ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการป้องกันการทุจริตในการสวมสิทธิ การซื้อบับังยา การเวียนใช้สิทธิ หรือการจ่ายยาโดยมิได้มีอาการเจ็บป่วยจริง เป็นต้น

ข้อ 2 : มาตรการการใช้ราชการ เช่น การควบคุมการใช้รถ แบบคำขอใช้รถ มีระบบควบคุมการเบิกจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิง ระบบควบคุมการบำรุงรักษา ระบบควบคุมให้เจ้าหน้าที่นำรถราชการไปใช้ในการส่วนตัว เช่น การใช้ราชการไปและกลับระหว่างที่ทำงานกับบ้านพัก การนำรถราชการไปจอดในที่อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือการใช้รถราชการไปในกิจการที่มีใช้ราชการ เป็นต้น

ข้อ 3 : มาตรการการเบิกค่าตอบแทน เช่น การควบคุมให้มีการปฏิบัติงานจริง การควบคุมระยะเวลาการปฏิบัติงานนอกเวลาที่เหมาะสมกับภาระงาน มีระบบควบคุมการแลกเปลี่ยนหรือการเรียกวอร์เสริมให้ถูกต้อง เหมาะสม เพื่อป้องกันมิให้มีการเบิกจ่ายค่าตอบแทนเกินเหตุหรือทุจริตในการเบิกค่าตอบแทนหรือไม่เหมาะสมกับประโยชน์ที่ทางราชการจะได้รับ เป็นต้น

ข้อ 4 : มาตรการการจัดทำโครงการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ประชุม และสัมมนา รวมถึงการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ

ความเสี่ยง COI ยังมีอยู่

อำนาจก่อนนี้ผูกพันและอนุมัติจ่ายเงินบำรุงอยู่ที่หัวหน้าหน่วยบริการ

บุคลากรในสังกัด บุคคลในครอบครัวของบุคลากร หรือบุคคลใกล้ชิดกับบุคลากรในสังกัด ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล เช่น ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัท เป็นต้น เพื่อประกอบธุรกิจในรูปแบบต่าง ๆ ในเขตพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา หรือใกล้เคียง

ในการปฏิบัติงานให้กับหน่วยบริการและการเบิกค่าตอบแทน ยังพบว่าคุณเสี่ยงเกี่ยวกับ การแลกเปลี่ยนเวร การเรียกเวรเสริม การขึ้นปฏิบัติงานแทน การจ้างอยู่เวรซึ่งเป็นความเสี่ยงต่อการเบิกจ่ายค่าตอบแทนอันเป็นที่จ การจ่ายค่าตอบแทนเกินสิทธิ เป็นต้น

การใช้รถยนต์ราชการ

การเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ ผักอบรม

ตัวอย่าง

โอกาสที่จะเกิดความขัดแย้งกัน
ระหว่าง

ผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม
ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐกลุ่มต่าง ๆ

ข้าราชการประจำ

กิจกรรม
ที่มี
ความเสี่ยง

- ↑ การนำข้อมูลลับ/ข้อมูลภายในมาใช้หาประโยชน์
ให้แก่ตนเองหรือพวกพ้อง
- ↑ หัวหน้าหน่วยงานซึ่งครอบครองธุรกิจ
รับหมาก่อสร้างแต่งตั้งให้ญาติ/คนสนิท/คนที่มี
ความสัมพันธ์อันญาติขึ้นเป็นผู้อำนวยการกอง
พัสดุ
- ↑ การช่วยญาติมิตรหรือคนสนิทให้ได้งานใน
หน่วยงานที่ตนมีอำนาจ
- ↑ การรับผลประโยชน์หรือการเรียกร้อยสิ่งตอบแทน
จากการปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ

ข้าราชการประจำ

กิจกรรม
ที่มี
ความเสี่ยง

- ↑ การรับผลประโยชน์หรือการเรียกร้องสิ่งตอบแทน
- ↑ จากการใช้ปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ
- ↑ การรับงานนอกหรือการทำธุรกิจที่เบียดบังเวลา
- ↑ ราชการ/งานโดยรวมของหน่วยงาน
- ↑ การทำงานหลังเกษียณให้กับหน่วยงานที่มี
- ↑ ผลประโยชน์ขัดกับหน่วยงานต้นสังกัดเดิม
- ↑ การนำราชการไปใช้ในกิจกรรมส่วนตัวและใน
- ↑ หลายกรณีมีการเบิกค่าน้ำมันด้วย
- ↑ การนำบุคลากรของหน่วยงานไปใช้เพื่อการส่วนตัว

ข่าวการประจำ

กลุ่มวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการ ตรวจสอบ ประเมินราคาและการจัดซื้อจัดจ้าง (ต่อ)

➔ การกำหนดมาตรฐาน (Specification) ในสินค้าที่จะจัดซื้อจัดจ้างให้บริษัทของตนหรือของพวกเขา
ได้เปรียบหรือชนะในการประมูล

➔ การให้ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างแก่พรรคพวก/ญาติ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ในการประมูลหรือการจ้างเหมา รวมถึงการปกปิดข้อมูล เช่น การปิดประกาศ หรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารล่าช้าหรือ กำหนดการยื่นใบเสนอราคา เป็นต้น

กิจกรรม

ที่มี

ความเสี่ยง

ข้าราชการประจำ

กลุ่มวิชาชีพฯ

กิจกรรม
ที่มี
ความเสี่ยง

- การรับงานจากภายนอกจนกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ประจำ
- การใช้สิทธิในการเบิกจ่ายยาให้แก่ญาติแล้วนำยาไปใช้ที่คลินิกส่วนตัว
- การรับประโยชน์จากระบบการลอบัตรคิวให้แก่เจ้าหน้าที่หรือญาติเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน

แนวทางปฏิบัติในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

1. หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี
ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.2542

- (1) หลักนิติธรรม
- (2) หลักคุณธรรม
- (3) หลักความโปร่งใส
- (4) หลักการมีส่วนร่วม
- (5) หลักความรับผิดชอบ
- (6) หลักความคุ้มค่า

แนวทางปฏิบัติในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

2. การประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ของข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2537

2.1 จรรยาบรรณต่อตนเอง

2.2 จรรยาบรรณต่อหน่วยงาน

2.3 จรรยาบรรณต่อผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน

2.4 จรรยาบรรณต่อประชาชนและสังคม

ร่างสรรคของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

1. กล้ายันหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง
2. ซื่อสัตย์และมีความรับผิดชอบ
3. โปร่งใส ตรวจสอบได้
4. ไม่เลือกปฏิบัติ
5. มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

(ตามหนังสือ ที่ นร 0706/654 ลงวันที่ 12 กรกฎาคม 2543)

แนวทางการปฏิบัติของข้าราชการ

เพื่อป้องกันการทุจริตอย่างไร

1. ไม่ทุจริต คือตัวเรา ไม่ทำทุจริต ไม่ทำให้เกิดความผิดพลาด
2. อย่าให้ผู้อื่นสงสัยว่าทุจริต ต้องทำงานรอบคอบ หาพยานหลักฐานเพื่อยืนยันความทุจริต
3. อย่าให้คนอื่นทุจริต คือเราต้องป้องกันไม่ให้ผู้อื่นของ
กับเรากระทำการทุจริต

... ๑๐๑๐๑๐๑๐ ...

